

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน
คอลัมน์

ฉบับพิเศษ ๒๕๔๘
หน้า ๙๔ - ๙๕

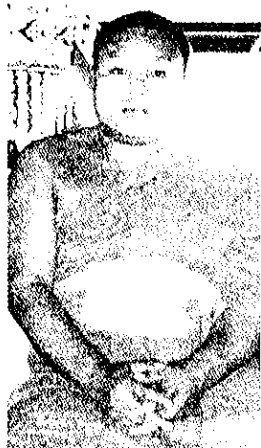
พระครูพิศาลชัยมงคล

นักคิด-นักปฏิบัติแห่ง

ชุมชนวัดไชโยวรวิหาร

ผู้นำชุมชน ที่มีส่วนอย่างมากในการพัฒนาชุมชน ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางชุมชนยึดเหนี่ยวคนในชุมชนให้อยู่ด้วยกันอย่างเข้าอกเข้าใจ ผู้นำชุมชนที่เขย่งมาคือ “พระ”

ที่วัดไชโยวรวิหาร หรือวัดเกศไชโย จังหวัดอ่างทอง ที่คนส่วนหนึ่งของเห็นสิ่ง ที่เรียกว่า ‘ของดี’ ที่เลื่องลือไปทั่วทุกสารทิศของวัดแห่งนี้ ก็คือ พระ(เครื่อง)สมเด็จฯ อันเป็นที่นิยมของนักเล่นพระ เช่นกันเดียวกับ สมเด็จฯ วัดระฆัง และสมเด็จฯ วัดบางขุนพรหม ที่สร้างโดย สมเด็จฯ พระพุทธาจารย์ (โต พรหมรังสี) เมื่อมีโอกาสไปเยือน และสบโอกาสสนทนากับพระนักพัฒนา ที่มีแนวคิดก้าวไกลอย่าง พระครูพิศาลชัยมงคล รัชชาการเจ้าอาวาสวัด

จึงรู้ว่า มี ‘ของดี’ ร่วมสมัยที่ควรแก่การส่งเสริมให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนอย่างยิ่ง.

พระครูพิศาลชัยมงคล เริ่มต้นสะท้อนให้เห็นภาพของชุมชน โดยเริ่มกล่าวที่บ้าน, วัด, โรงเรียนเป็นชุมชนที่ต้องทำงานร่วมมือกัน โดยมีพระเป็นเสมือนตัวเชื่อมโยง บทบาทของวัดต้องเปลี่ยนแปลงใหม่ ไม่ใช่ตั้งรับเพียงอย่างเดียว หรือหน้าที่ของพระทำเพียงแค่การสวดพิธีกรรมต่างๆ เท่านั้น หากแต่พระต้องทำหน้าที่สอนคน และช่วยกันพัฒนาศักยภาพมนุษย์ภายในชุมชน ทั้งนี้ต้องมีเทคนิคและวิธีการสอน.

“การสอนแบบเดิมใช้ไม่ได้ผลอีกต่อไป ในยุคนี้อีกแล้ว พระจึงต้องปรับตัวเองด้วย โดยเฉพาะการถ่ายทอดธรรมะ ซึ่งความจริงนั้น ธรรมะเป็นเรื่องไม่ยาก ขึ้นอยู่กับว่าจะมีวิธีการนำเสนออย่างไร วิธีการอธิบายอย่างไรให้เขาได้เข้าใจได้ง่ายที่สุด ยกตัวอย่างคือ ๕ ซึ่งเป็นพื้นฐานความเป็นคน หากนำไปบอกกับเด็กว่าคือ ๕ มีอะไรบ้าง เด็กจะเมื่อ บางคนบอกว่าเคยได้ยิน

แต่ใคร่ ๕ ดัดไทยก็เห็นแหล่งของพระที่หาซื้อทั้งทางโลกและทางธรรม ทยอยไปแยกหลังมณฑปศาลงวัดในลักษณะการเน้นแบบผสมผสานไป ทว่า ทั้งวัดและพระบางรูปที่รังสรรค์งานขนาดนั้นเอาไว้ในยุคนี้

มาแล้ว ดังนั้น เราต้องทำให้เด็กรู้ว่าถ้าเราแยกแยกตัวเอง เราจะเดือดร้อนอย่างไร ถ้าเรามีเมตตาต่อตัวเองและผู้อื่นเราจะได้อะไร ถ้ารู้จักความพอดีในวัด จะมีความรู้สึกอย่างไร ถ้าไม่รู้จักความพอดีจะมีความทุกข์เช่นไร จะเห็นว่ารูปแบบลักษณะการสอนจะ

ทำให้เด็กนึกตามว่าจริงหรือไม่ คนสมัยนี้ต้องการความรู้ที่สัมพันธ์กับตัวเอง.”

พระครูพิศาลฯ ยังบอกอีกว่า ในส่วนของชาวบ้าน ที่บ่นว่าไม่ค่อยเข้าวัดนั้นต้องดูว่าเพราะอะไร ชาวบ้านเข้ามาวัดเขาได้ทำอะไรบ้าง หากไม่มีกิจกรรมให้เขา ไครบ้างจะอยากเข้าวัด การจะจัดกิจกรรมอะไรนั้นเราต้องได้ตัวเขามาก่อน แล้วเราถึงจะได้ใจ ควรให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม อย่างเช่นที่วัดไชโยวรวิหารมีงานประจำปี วัดจะจัดเองก็ได้ แต่เราไม่ทำ เราให้ประชาชนเข้ามาจัดการดำเนินงานช่วยกันคนละไม้ละมือ.

นอกจากนี้ พระครูพิศาลฯ ยังได้จัดพื้นที่ภายในวัดให้ชาวบ้านมาขายของคือสินค้าโอท็อป หรือหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ก็ช่วย.

“แต่เดิมชาวบ้านมีสิ่ง

ของแต่ไม่มีพื้นที่ขาย จากนั้นวัดได้ไปคุยกับทางจังหวัด เลยมาคิดว่าทำอย่างไรให้ชาวบ้านมีที่ขายของ ทางวัดจึงให้ที่ ทางจังหวัดให้งบประมาณ แต่ต้องปรับปรุงวัด โดยมีพื้นที่จอดรถ มีทางเข้าออก บริเวณไหนคนควรจะได้พื้นที่ขายของ วัดต้องจัดระเบียบ.”

พระครูพิศาลฯ ยังมีสิ่งที่ยากทำอีกคือร่วมมือกับสาธารณสุข อาเภอบึงสามพัน ดูแลเรื่องความสะอาด การบรรจจุที่บ่อก และความสะอาดของร้านให้ดีขึ้นกว่าเดิม.

“วัดไชโยวรวิหารไม่เน้นสร้างสิ่งปลูกสร้างใหม่ แต่ใช้วิธีซ่อมแซม เมื่อไทยมีวัดเกิดขึ้นมากมาย หากคิดจะปลูกสร้างเพิ่มขึ้นอีกโดยไม่มีความมาใช้พื้นที่ ก็ไม่เกิดประโยชน์ ถ้าวัดใดมีเงินมากไม่ควรจะสร้างสิ่งปลูกสร้างใด ๆ อีกต่อไป แต่ควรจะมุ่งเน้นไปที่โรงพยาบาล โรงเรียน สิ่งที่ต้องทำคือซ่อมแซม บำรุงรักษาให้คงสภาพ.”

และไม่ไปจับด้วยแนวคิดของพระครูพิศาลฯ ซึ่งท่านอยากให้วัดเป็นศูนย์กลาง

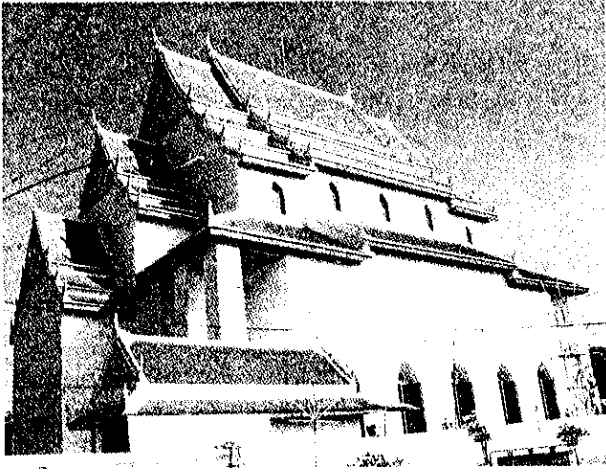
ข่าวประชาสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน
คอลัมน์

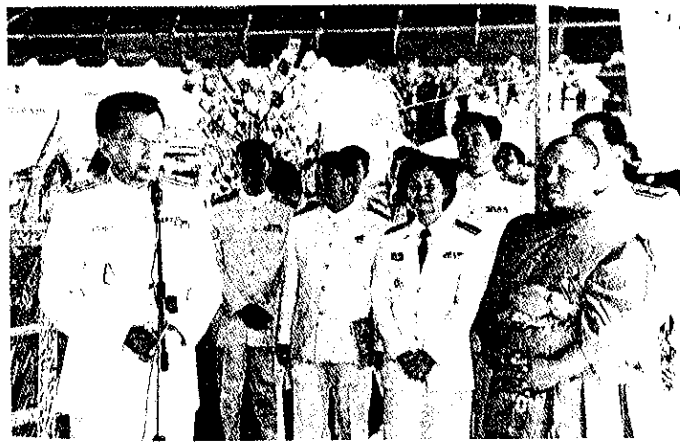
ฉบับพิเศษ ๒๕๔๘
หน้า ๙๔ - ๙๕

การเรียนรู้ออกคนในชุมชน ครู และพระ จึงได้ทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(มศว.) เพื่อจัดเป็นศูนย์กลางการเรียนหวังให้ครูที่ต้องการพัฒนาตนเอง เพราะครูบางคนตั้งแต่จบการศึกษาออกไป ไม่เคยเข้าสู่ระบบการอบรมและพัฒนาตัวเองเลย ครูบางคนเขียนโครงการไม่เป็น ทำวิจัยในชั้นเรียนไม่ได้ ตั้งนึกหากโรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดต่างทง ทยากจะส่งเสริมและพัฒนาครู ให้ส่งมาเรียนที่วัดไทยฯ โดยครูไม่ต้องเดินทางไปไกล ตอนนี้อยู่ในระะการทำโครงสร้างร่วมกับมศว. เพื่อให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ที่มี ๒ ระดับในศูนย์การเรียน คือระดับย่อย และระดับใหญ่ที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท.

“การที่เราจะทำให้คนในชุมชนพัฒนาขึ้นมาได้นั้น พระต้องพัฒนาตัวเองตั้งมาก่อน แต่เดิมพระมีหน้าที่สอนทุกอย่างตั้งแต่วิชาการ ความเป็นอยู่ อาชีพ แต่บทบาทการสอนเริ่มหายไปเมื่อเกิดโรงเรียนและมหาวิทยาลัยขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ พระทิ้งบทบาทตรงนั้น ทำให้พระล่าหัดคนเริ่มมองว่าพระเป็นเพียงผู้ค้าสังคัม แต่พระที่คิดจะพัฒนาสังคัมที่มีอยู่ หากวัดซึ่งอยู่ใกล้ชุมชนไม่เข้าไปช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และพัฒนาทรัพยากรในชุมชนใครจะมาทำ หากปล่อยหน้าตาที่นี้ให้เป็นของรัฐ

เราไม่ร่วมกันพัฒนาครูและหลักสูตรตลอดถึงผู้บริหารโรงเรียนอย่างจริงจังก่อน การที่เรามุ่งแต่พัฒนาเด็กโดยที่ครูยังไม่ได้รับการพัฒนา อย่หวังว่าเราจะพัฒนาเด็กได้.” พระครูพิศาลฯ ย้ำในเรื่องของหลักสูตรว่า หลักสูตรที่ถูกคือนั้นควรเขียนจากสภาพความเป็นจริงของชุมชนและ

สังคัม ไม่ใช่ผู้เขียนหลักสูตรจบจากต่างประเทศ โนมหาวิทยาลัยตั้ง ๆ ทยากทาคส์เพิร์ตหรือออกซ์ฟอร์ด, เคมบริดจ์เลยคิดหลักสูตรตามแบบตะวันตก อย่ลืงว่าเมืองไทยและเมืองนอกแตกต่างกัน แม้แต่การเลี้ยงเต๊กก็ไม่เหมือนกัน การกินอยู่ จาริต ความเชื่อ รสนิยม ประเพณี วัฒนธรรม ล้วนแต่แตกต่างกันทั้งสิ้น.

นอกจากนี้ยังได้ฝากถึงกระทรวงศึกษาธิการว่า ทำไมไม่เอาสิ่งที่ไทยมีอยู่มาเขียนเป็นหลักสูตร ที่พูดมาไม่ได้ปฏิเสธความรู้แบบตะวันตก แต่ก่อนจะเรียนรู้ความรู้ของชาติตะวันตก เราต้องรู้เรื่องรากความเป็นไทยก่อน เพื่อให้เต๊กเติบโตอย่างมีภูมิคุ้ม

เพียงฝ่ายเดียว นอกจากมีภูเขาไม่ได้รับการแก้ไขแล้ว อาจแก้ไขไม่ถูกจุดก็ได้การพัฒนาคนต้องพึ่งพาการศึกษาแนวทางการปฏิรูปการศึกษามีความจำเป็นต่อสังคมไทย หากแต่ยังไม่คืบหน้า หรือสำเร็จไม่ได้ เนื่องจาก

กันก่อนจะออกไปเรียนรู้แนวคิดตะวันตก การศึกษาในเมืองกับต่างจังหวัดมีความเหลื่อมล้ำสูงมาก การศึกษาไม่มีทางเสมอภาค ทัดเทียมกัน แม้ผู้บริหารพยายามบอกทำให้เข้าเรียนโรงเรียนไหนก็ได้ หรือเรียนโรงเรียนใกล้บ้าน แม้หลักสูตรอาจจะเหมือนกันโดยโครงสร้างแต่หลักสูตรปฏิบัติมันต่างกัน รัฐมนตรีก็ทนออกมาพูดว่าจะพยายามทำโรงเรียนในต่างจังหวัดให้ทัดเทียมโรงเรียนในเมือง ซึ่งหลักสูตรนั้นเป็นไปได้ เพราะภูมิภาค สถานที่ ครู บุคลากร ชุมชนมันมีความแตกต่างกัน.

พระครูพิศาลฯ ย้ำมงคล ได้ฝากทิ้งท้ายในเรื่องของการศึกษาของเด็กไทยไว้ด้วยว่า ทำอย่างไรให้คนที่เข้ามาบริหารโรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิด สิ่งที่ต้องกระทำคือ ให้ความสำคัญกับตัวครู และหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรทุกวันนี้มี ๘ สาระการเรียนรู้ ต้องมาค่วาเหมาะสมกับคนไทยหรือไม่ การเขียนหลักสูตรที่ถูกต้องควรจะถูกจากสภาพความเป็นจริง กวมนั้นเรื่องความทันสมัยให้เต๊ก โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับทางโรงเรียนนั้นส่วนใหญ่แล้วได้คอมพิวเตอร์ก็ใช้ในการพิมพ์ดีด เล่นเกมส์ แต่ความจริงคอมพิวเตอร์ต้องทำไ้มากกว่านั้น สาระการ

เรียนไม่ได้อยู่ที่เต๊กต้องรู้จักคอมพิวเตอร์แต่ตั้งสอนให้เต๊กดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคัมได้ด้วย ณ เวลานั้นกระแสตะวันตกเข้ามาสู่ประเทศไทย คนไทยก็จะรับมาแบบที่ไม่ได้ลืงหุ้ลืงตา ไม่คำนึงถึงรากที่มีอยู่

“สภาพบ้านเมืองไทยตอนนี้เหมือน... รากเนา วันหนึ่งเมื่อถึงเวลาต้นไม้ต้นนั้นก็จะตาย รากของต้นไม้ ก็คือ จาริตประเพณี วัฒนธรรม ศีลธรรม ทุกคนคิดแต่พูดแต่ไม่มีใครปฏิบัติได้ พูดว่า ‘รักษาติ รักษาตน รักษาบ้าน รักษาเมืองรักษาการศึกษา’... แต่ไม่มีใครทำเพื่อชาติ บ้านเมือง เขียวทนและองการศึกษาได้อย่างแท้จริง.”